



Metodologie de preluare și verificare a proiectelor propuse a fi etapizate din cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020 în cadrul Programului Regiunea Centru 2021-2027

1. Context

Agencia pentru Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) este Organism Intermediar (OI) pentru Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 și Autoritate de Management (AM) pentru Programul Regiunea Centru (PR Centru) 2021-2027. În această dublă calitate, ADR Centru este implicată în procesul de **preluare a proiectelor etapizate din POR 2014-2020 în PR Centru 2021-2027**.

PR Centru 2021-2027 este un program cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR). ADR Centru a elaborat și implementează PR Centru 2021-2027 în conformitate cu regulamentele europene care stabilesc criteriile și modalitățile de finanțare a proiectelor cofinanțate prin FEDR.

Prin **Regulamentul (UE) 2021/1060**¹, de stabilire a dispozițiilor comune privind mai multe fonduri europene, astfel cum a fost **modificat prin Regulamentul FAST CARE (UE) 2022/2039**², este reglementată **posibilitatea etapizării** implementării unor proiecte contractate în perioada de programare **2014-2020** în cadrul perioadei de programare **2021-2027**.

Procesul de etapizare este reglementat în cadrul cap. 6 din Comunicarea Comisiei „*Orientările referitoare la încheierea programelor operaționale*”³, document care trasează principalele coordonate ale procesului de încheiere a programelor operaționale 2014-2020.

În contextul menționat, **la nivel național**, posibilitatea etapizării implementării proiectelor contractate prin programe operaționale în perioada 2014-2020 în programe finanțate în perioada 2021-2027 este reglementată prin **OUG 36/2023**⁴ privind cadrul general pentru închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2014-2020.

¹ Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1058/2021-06-30>)

² Regulamentul (UE) 2022/2039 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013 și (UE) 2021/1060 în ceea ce privește o flexibilitate suplimentară FAST (Asistență flexibilă pentru teritorii) – CARE pentru a aborda consecințele agresiunii militare a Federației Ruse (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R2039>)

³ COMUNICARE A COMISIEI (2022/C 474/01) Orientări referitoare la încheierea programelor operaționale adoptate pentru a beneficia de asistență din partea Fondului european de dezvoltare regională, a Fondului social european, a Fondului de coeziune și a Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și a programelor de cooperare transfrontalieră din cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA II) (2014-2020) ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1214\(01\)&qid=1695115487410](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1214(01)&qid=1695115487410))

⁴ Ordonanță de urgență nr.36 din 17 mai 2023 privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operaționale finanțate în perioada de programare 2014—2020 (<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/270564>)

Împreună dezvoltăm regiunea!

Conform OUG 36/2023 art. 3, lit. f, un **proiect/operațiune etapizat/ă** este un proiect/operațiune care nu a fost finalizat fizic sau implementat integral până la data de 31 decembrie 2023, nu a beneficiat de finanțare din fonduri externe nerambursabile în perioada de programare 2007-2013 și îndeplinește condițiile cumulative prevăzute la art. 118 sau, după caz, condițiile cumulative prevăzute la art. 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060, cu modificările și completările ulterioare, cu respectarea prevederilor naționale și ale Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat, după caz.

În particular, proiectele finanțate prin POR 2014-2020 pot fi etapizate și finanțate prin PR Centru 2021-2027 în anumite condiții, descrise în prezenta Metodologie. Etapa I a unui proiect etapizat finanțat în cadrul POR 2014-2020 se va implementa până la data de 31.12.2023. Etapa II a proiectului va fi finanțată în cadrul PR Centru 2021-2027 și se va implementa până la cel târziu data de 31.12.2029.

În vederea unei aplicări cât mai riguroase a prevederilor naționale și europene privind închiderea POR 2014-2020, AM POR 2014-2020 a elaborat Instrucțiunea nr. 207/31.10.2023⁵ cu privire la acțiunile AM-POR/OI de pregătire în vederea închiderii Programului Operațional Regional 2014-2020 (denumită în continuare „Instrucțiunea AMPOR”), prin care sunt stabilite, în principal:

- obligațiile beneficiarilor de solicitare a modificării Contractului de finanțare în vederea etapizării, de asumare a îndeplinirii obligațiilor impuse în vederea clasificării ca proiect etapizat
- obligațiile AM POR de a transmite AM PR Centru toate informațiile relevante pentru proiectele care vor fi etapizate.

Obligațiile AM PR Centru 2021-2027 privind etapizarea proiectelor din cadrul POR 2014-2020 sunt preluate în prezenta Metodologie din regulamentele europene menționate, respectiv Regulamentul (UE) 2021/1060 și Comunicarea Comisiei 2022/C 474/01, precum și din prevederile OUG 36/2023.

În conformitate cu art. 3 lit. e și art. 4 alin. (6) listele proiectelor / operațiunilor etapizate elaborate la nivel de program operațional 2014-2020, cuprind proiectele/operațiunile ale căror contracte de finanțare au drept obiect proiecte de infrastructură publică de interes local/regional și național, indiferent de natura acestora, inclusiv proiecte de infrastructură de transport, indiferent de natura acestora, alimentare cu apă, apă uzată, termoficare, infrastructură energetică, sistemele de management integrat al deșeurilor, biodiversitate, decontaminarea siturilor contaminate, infrastructură pentru prevenirea și reducerea riscurilor naturale generate de schimbări climatice, infrastructura și echipamentele pentru intervenții în situații de urgență, infrastructura educațională, sănătate, asistență și protecție socială, proiecte de infrastructură de cercetare și transfer tehnologic care au ca beneficiari entitățile publice, proiecte din domeniul energiei, infrastructurii de alimentare cu gaze naturale, valorificarea resurselor regenerabile care au ca beneficiari entitățile publice, proiecte de specializare inteligentă, indiferent de beneficiar, care au fost implementate experimental la nivelul regiunilor mai puțin dezvoltate din România, entități de transfer tehnologic, precum și pentru proiectele de infrastructură de interes local: drumuri județene, mobilitate urbană, spații verzi, regenerare urbană, eficiență energetică și alte categorii de proiecte.

Lista proiectelor/operațiunilor etapizate și necesarul de finanțare estimat sunt stabilite de AMPOR 2014-2020 și comunicate AM PR Centru 2021-2027 pentru finanțarea etapei II a proiectelor (conform OUG 36/2023).

⁵ Instrucțiunea nr. 207/31.10.2023 privind etapizarea contractelor de finanțare din cadrul POR 2014-2020 <https://oportunitati-ue.gov.ro/ministerul-investitiilor-si-proiectelor-europene-a-emis-instructiunea-nr-207-31-10-2023-privind-etapizarea-contractelor-de-finantare-din-cadrul-por-2014-2020/>

Împreună dezvoltăm regiunea!

2. Selectarea proiectelor pentru includerea în categoria proiectelor etapizate

2.1. Condiții generale de selecție a proiectelor etapizate

Prin PR Centru se va acorda **sprijin direct proiectelor/operațiunilor etapizate** preluate din POR 2014-2020, cu o valoare totală mai mare de 1 milion euro, conform art. 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060 cu modificările și completările ulterioare.

Eligibilitatea proiectelor etapizate în baza art. 118a se consideră îndeplinită conform condițiilor de eligibilitate din perioada de programare 2014-2020, verificate la contractarea pe POR 2014-2020. Ca urmare, proiectele etapizate - etapa II nu vor mai fi supuse unui proces de evaluare și selecție.

În conformitate cu prevederile art. 118a și art. 4 din OUG 36/2023, pentru a fi selectate pentru etapizare și preluate în PR Centru 2021-2027, proiectele / operațiunile etapizate vor trebui să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- nu a beneficiat de fonduri externe nerambursabile în perioada de programare 2007-2013;
- a fost selectat pentru sprijin și a început înainte de 29 iunie 2022 în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1303/2013, cu modificările și completările ulterioare, și al regulamentelor specifice fondurilor europene 2014-2020;
- proiectul are două etape identificabile financiar, respectiv cheltuielile din perioada de programare 2014-2020 au fost autorizate și plătite separat de cheltuielile care urmează a fi declarate/autorizate în perioada de programare 2021-2027;
- există pistă de audit separată, detaliată și completă a cheltuielilor care asigură că aceleași categorii de cheltuieli nu sunt declarate de două ori la Comisia Europeană și/sau nu sunt decontate de două ori de autoritatea de management, respectiv cheltuielile incluse într-o cerere de plată aferentă etapei I nu sunt incluse în nicio cerere de plată aferentă celei de a doua etape și este evitat în acest mod riscul dublei finanțări;
- proiectul se încadrează într-o acțiune programată în cadrul unui obiectiv specific relevant și este atribuit unui tip de intervenție prevăzut în anexa nr. I la Regulamentul (UE) 2021/1060, cu modificările și completările ulterioare;
- ambele etape ale proiectului etapizat fac obiectul tuturor condițiilor de eligibilitate din perioada de programare 2014-2020;
- raportul final de implementare a programului operațional 2014-2020 cuprinde angajamentul de finalizare a proiectului în perioada de programare 2021-2027.

Conform **OUG 36/2023, art. 10**, nu pot face obiectul declarării ca proiecte etapizate:

- instrumentele financiare;
- proiectele/operațiunile pentru care contractele de finanțare sunt în procedură de reziliere;
- proiectele/operațiunile care, până la data de 30 septembrie 2023⁶, nu au realizat progres financiar de **minimum 5%** din valoarea contractului de finanțare⁷;

⁶ Progresul financiar se calculează potrivit prevederilor art. 3 lit. (d) din OUG 36/2023 ca „raport procentual între valoarea eligibilă a cererilor de rambursare/cererilor de plată autorizate de autoritatea de management și a cererilor de rambursare/cererilor de plată depuse la autoritatea de management pentru cheltuielile efectuate până la o dată de referință, care nu poate depăși data de 31 decembrie 2023, și valoarea eligibilă a contractului de finanțare, pe de altă parte”.

⁷ Conform Metodologiei AMPOR, pentru calculul progresului financiar vor fi întotdeauna luate în considerare atât cererile rambursate de AMPOR, cât și cele depuse de beneficiari și autorizate la nivelul OI.

Împreună dezvoltăm regiunea!

- proiectele/operațiunile care nu au respectat graficul de implementare și înregistrează întârzieri de 12 luni față de ultimul grafic de implementare valabil aprobat la 30 septembrie 2023;
- proiectele finanțate exclusiv prin intermediul unor scheme de ajutor de stat regional și/sau de minimis, cu excepția celor care vizează promovarea transferului tehnologic, specializarea inteligentă sau dezvoltarea incubatoarelor de afaceri.

În situația modificării prevederilor OUG 36/2023 prezenta metodologie se consideră actualizată și modificată automat în baza efectelor actului normativ în cauză.

2.2. Respectarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” DNSH în cadrul apelurilor de proiecte etapizate

În execuția fondurilor trebuie respectate principiile orizontale prevăzute la art. 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și la art. 10 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), ținându-se seama totodată de art. 9 din Regulamentul (UE) 2021/1060. Astfel, beneficiarul trebuie să respecte legislația națională și comunitară aplicabilă referitoare la:

- respectarea drepturilor fundamentale și a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- respectarea egalității între bărbați și femei, integrarea perspectivei de gen și abordarea aspectelor de gen.
- prevenirea oricărei forme de discriminare pe criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală precum și respectarea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități.
- respectarea obiectivului de promovare a dezvoltării durabile, și a principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” (DNSH) ce include imunizarea infrastructurilor la schimbările climatice.

Proiectele etapizate nu trebuie să prejudicieze semnificativ nici unul dintre obiectivele de mediu corespunzătoare principiului DNSH, aspect ce va fi verificat de către AM PR Centru în baza unei **liste de verificare**, conform Metodologiei privind abordarea Principiului DNSH la nivelul PR Centru, metodologie disponibilă aici <https://www.regiocentru.ro/documente-utile/>, urmărindu-se respectarea principiului la nivelul proiectului. Aspectele menționate mai sus vor fi verificate în etapa de contractare a proiectului etapizat, în conformitate cu informațiile aferente apelului de proiecte.

3. Finanțarea etapei II a proiectelor etapizate

3.1. Analiza preliminară

AM PR Centru analizează în detaliu lista proiectelor etapizate (primită de la AM POR) și pentru fiecare identifică **corespondența pe Obiectivul de politică / Prioritatea / Obiectivul specific / Codul de intervenție** din PR Centru, având în vedere că una dintre dispozițiile prevăzute la articolul 118a indică faptul că proiectele etapizate trebuie să se încadreze în acțiuni programate **în cadrul unui obiectiv specific relevant** și să fie atribuite unui **tip de intervenție** în conformitate cu anexa I la Regulamentul (UE) 2021/1060.

La momentul realizării Metodologiei, această analiză a relevat că există posibilitatea etapizării de proiecte atribuite pentru 4 Obiective de Politică și 7 obiective specifice din cadrul PR Centru, astfel:

1. OP 2:

- a. OS 2.1 - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Împreună dezvoltăm regiunea!

- b. OS 2.7 - Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare
 - c. OS 2.8 - Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon
- 2. OP 3:**
- a. OS 3.2 - Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
- 3. OP 4:**
- a. OS 4.2 - Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online
 - b. OS 4.6 - Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială
- 4. OP 5 – OS 5.1 - Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane**

Pentru acele priorități ale PR Centru care au fost atribuite susținerii proiectelor etapizate POR 2014-2020, dacă este cazul, se vor propune **modificări/completări ale PR Centru astfel încât să poată fi incluse acțiunile proiectelor etapizate în PR Centru 2021-2027** (inclusiv indicatori și alocare financiară corespondentă).

3.2. Calculul necesarului de finanțare pentru etapa II a proiectelor etapizate

Beneficiarul va notifica AM / OI POR 2014-2020 privind **sumele cu care proiectul propus spre etapizare se finalizează ca etapa I**, în cadrul POR 2014-2020, conform Instrucțiunii AM POR.

Conform OUG 36/2023 art.6 (1) b), calculul necesarului de finanțare pentru etapa a II-a a fiecărui proiect se realizează ca diferență între valoarea totală eligibilă, conform contractului în vigoare la momentul efectuării acestui calcul, și valoarea rambursată/de rambursat pentru cheltuielile aferente etapei I, la momentul încheierii etapei I, respectiv al semnării contractului de finanțare/emiterii deciziei de finanțare pentru etapa II (atât în lei, cât și în euro, la cursul InforEuro din luna de referință).

Notă: Valoarea de contractat pentru etapa II poate suferi modificări, în condițiile în care beneficiarii mai pot face cheltuieli până la sfârșitul anului 2023.

Se vor lua în considerare valorile rezultate conform **OUG 64/2022⁸** privind ajustarea prețurilor și a valorii deizelor generale în cadrul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, conform art. 7 (5) din OUG 36/2023.

Finanțarea proiectelor etapizate – etapa II se va face conform Art. 7 alin (6) din OUG 36/2023, necesarul de finanțare determinat constituie buget rezervat din alocările priorităților / obiectivelor specifice ale PR Centru 2021-2027, ținând seama de prevederile Art. 7 alin. (7) și (8) din OUG 36/2023.

⁸ Ordonanța de urgență nr.64 din 9 mai 2022 privind ajustarea prețurilor și a valorii deizelor generale în cadrul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile (<https://lege5.ro/App/Document/geytcojwge3tc/ordonanta-de-urgenta-nr-64-2022-privind-ajustarea-preturilor-si-a-valorii-deizelor-generale-in-cadrul-proiectelor-finantate-din-fonduri-externe-nerambursabile>)

Împreună dezvoltăm regiunea!

Cheltuielile aferente etapei II pentru proiectele etapizate se autorizează și se decontează din alocarea publică, respectiv FEDR 2021-2027 și cofinanțarea publică națională a PR Centru 2021-2027, pe măsura depunerii cererilor de prefinanțare/plată/rambursare.

4. **Contractarea etapei II a proiectelor etapizate**

AM PR Centru are în vedere să acorde **sprijin direct proiectelor etapizate** preluate din POR 2014-2020 în PR Centru, conform art. 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060 cu modificările și completările ulterioare.

Eligibilitatea proiectelor etapizate în baza art. 118a se consideră îndeplinită conform condițiilor de eligibilitate din perioada de programare 2014-2020, verificate la contractarea pe POR 2014-2020. Ca urmare, proiectele etapizate - etapa II nu vor mai fi supuse procesului de evaluare și selecție.

După ce contractul de finanțare pe POR 2014-2020 al proiectului etapizat, încheiat între beneficiar și AMPOR, este modificat în mod corespunzător, în conformitate cu prevederile Instrucțiunii AMPOR, beneficiarul va face demersurile necesare în vederea încheierii cu AM PR Centru a contractului de finanțare pentru etapa a II-a de implementare.

Conform OUG 36/2023 Art. 9 alin.(3), AM PR Centru încheie contracte de finanțare pentru etapa II a proiectelor care îndeplinesc cerințele de etapizare cu asigurarea continuității implementării, în condițiile prevăzute de art. 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060, cu modificările și completările ulterioare și ale art. 7—9 din OUG 36/2023, la nivelul valorii rămase de executat în etapa II și în limita valorii alocate din fonduri externe nerambursabile și a cofinanțării bugetului de stat.

AM PR Centru va deschide apeluri dedicate proiectelor etapizate pe sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+, pentru fiecare dintre prioritățile abordate prin proiecte etapizate.

Beneficiarii proiectelor etapizate vor depune o cerere de finanțare și documente suport pentru activitățile rămase de implementat în cadrul etapei II și alocarea financiară solicitată aferentă etapei II, în conformitate cu cerințele apelurilor deschise de AM PR Centru prin sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+.

Împreună dezvoltăm regiunea!